

ምዕራፍ 3

ከ0 እስከ 20 ያሉ መሉ ቁጥሮች

ክለሳ

የክፍል ሥራ

1. በሣጥን ውስጥ ያሉትን እርሳሶች ብዛት ከፊት ለፊታቸው በመጻፍ ግለጹ።

5

2. አስሉ።

ሀ.	$1 + 1 = 2$	$5 + \boxed{4} =$
	$5 + 2 =$	$6 + \boxed{3} =$
	$6 + 3 =$	$7 + \boxed{2} =$
	$5 + 4 =$	$8 + \boxed{} = 9$
ለ.	$2 - 1 =$	$5 - \boxed{1} =$
	$3 - 2 =$	$1 - \boxed{1} =$
	$3 - 3 =$	$4 - \boxed{} = 2$
	$5 - = 1$	$9 - \boxed{} = 7$
	$8 - = 5$	$7 - = 5$

3. በአንድ ሣጥን ውስጥ ስድስት እንቁላሎች ቢኖሩ እና እነዚህ እንቁላሎች በሙሉ ቢሰበሩ አሁን በሳጥኑ ውስጥ ስንት ያልተሰበሩ እንቁላሎች ይኖራሉ?

3.1 ዜሮ ቁጥር

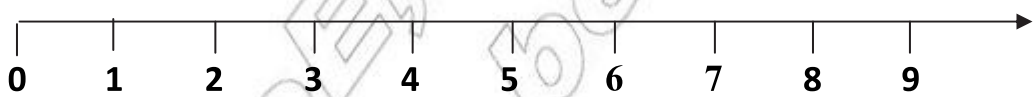
ዜሮ ቁጥር መሆኑን ባለፈው በምዕራፍ ሁለት ትምህርታችን ለማየት ሞክረናል። ይህንኑ የበለጠ ለማጠናከር በሚከተሉት ጥያቄዎች ላይ ከጓደኞቻችሁ ጋር ተወያይታችሁ መልስ ስጡ።

ቡድን ሥራ 1

		
2	-	2 = _____

አስተውሉ ሁለት ተመሳሳይ ነገሮች ሲቀናነሱ ውጤታቸው ዜሮ ነው። የዜሮም ምልክት 0 ነው።

በቁጥሮች ጨረር ላይም በሚከተለው ሁኔታ መግለጽ ይቻላል።

ቀደም ሲል እንዳየነው በቁጥር ጨረር ላይ ሁልጊዜ በስተግራ ያለው ቁጥር በስተቀኝ ካለው ያንሳል። ስለሆነም 0 ከሁሉም መቁጠሪያ ቁጥሮች ያንሳል።

መልመጃ 1. ደምሩ

$7 + 0 = \underline{\quad}$	$6 + 0 = \underline{\quad}$
$8 + 0 = \underline{\quad}$	$7 + 0 = \underline{\quad}$
$9 + 0 = \underline{\quad}$	$8 + 0 = \underline{\quad}$

2. ቀንሱ

$4 - 0 = \underline{\quad}$	$7 - 0 = \underline{\quad}$
$5 - 0 = \underline{\quad}$	$8 - 0 = \underline{\quad}$
$6 - 0 = \underline{\quad}$	$9 - 0 = \underline{\quad}$

3. አስሉ

0	3	5	6	0	5
$+ 1$	$+ 0$	$- 0$	$- 0$	$- 0$	$+ 0$
$\underline{\quad}$	$\underline{\quad}$	$\underline{\quad}$	$\underline{\quad}$	$\underline{\quad}$	$\underline{\quad}$

3.2 እስከ 20 ያሉ ሙሉ ቁጥሮችና ቅደም ተከተሎቻቸው

የክፍል ሥራ

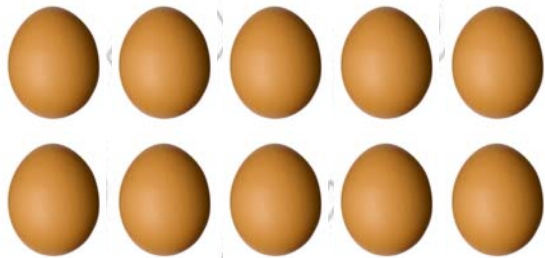
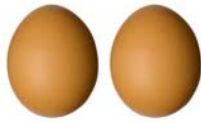
1. የሚከተሉትን ደምሩ።

ሀ. $10 + 1 =$

ለ. $12 + 1 =$

ሐ. $14 + 1 =$

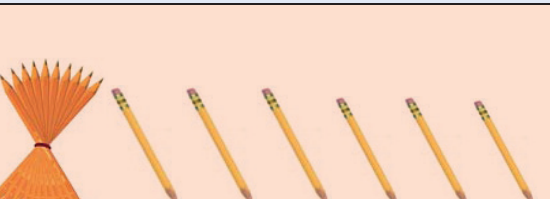
2. በሃጥኖቹ ውስጥ ስንት ስንት ምስሎች አሉ?

		
10	+	2
		= $\underline{\quad}$

		
10	+	2
		= <u> </u>

የሚከተሉትን አጥኑ።

	10 እና 0	10 + 0	10
	10 እና 1	10 + 1	11
	10 እና 2	10 + 2	12
	10 እና 3	10 + 3	13

	10 እና 4	$10 + 4$	14
	10 እና 5	$10 + 5$	15
	10 እና 6	$10 + 6$	16

መልመጃ

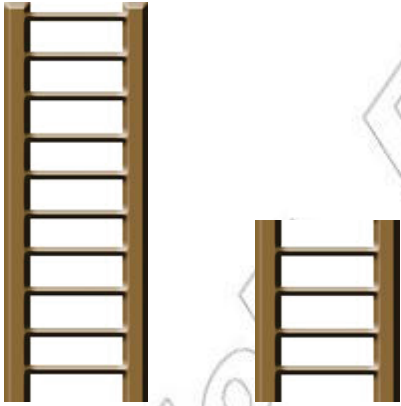
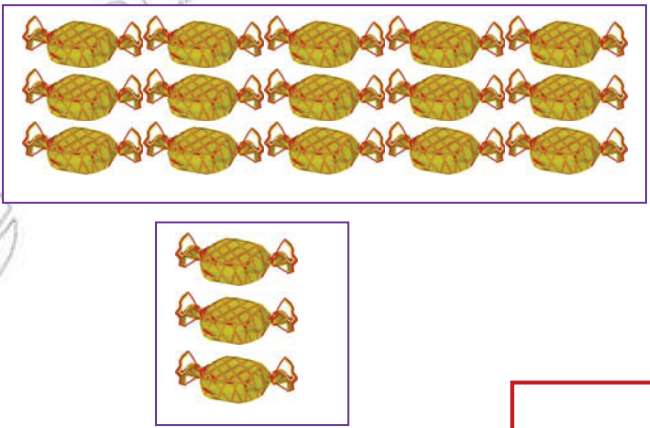
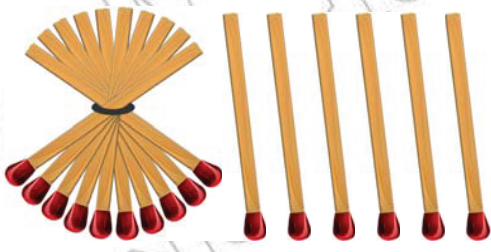
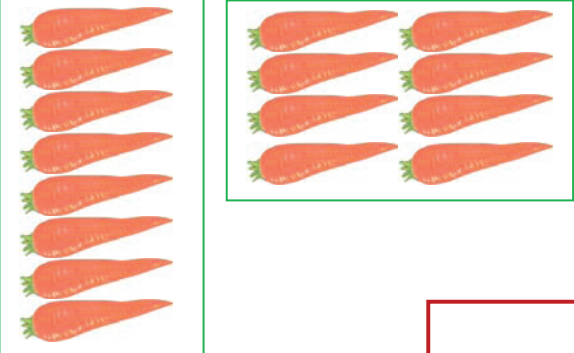
1. አንብቡ

10	አሥር
11	አሥራ አንድ
12	አሥራ ሁለት
13	አሥራ ሦስት
14	አሥራ አራት
15	አሥራ አምስት
16	አሥራ ስድስት
17	አሥራ ሰባት
18	አሥራ ስምንት
19	አሥራ ዘጠኝ
20	ሃያ

2. እያነበባችሁ ደጋግማችሁ ዓፋ

10	10									
11	11									
12	12									
13	13									
14	14									
15	15									
16	16									
17	17									
18	18									
19	19									
20	20									

3. በምሳሌው መሠረት የምሥሎቹን ብዛት ግለጹ።

<p>ሀ.</p> 	<p>14</p>	<p>ሐ.</p>
<p>ለ.</p> 		<p>መ.</p>

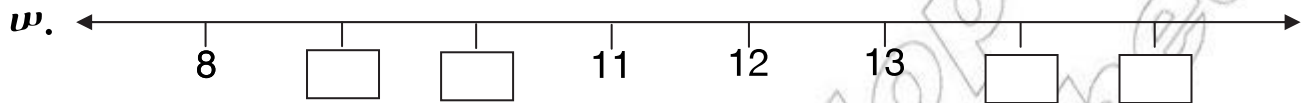
4. የጉደለውን ቁጥር ሙሉ።

ሀ. 7፣ 8፣ 9፣ 10፣ _____ ፣ _____ ፣ 13፣ _____ ፣ 15።

ለ. 18፣ 17፣ 16፣ _____ ፣ _____ ፣ _____ ፣ 12፣ 11።

ሐ. 11፣ 12፣ 13፣ _____ ፣ _____ ፣ _____ ፣ 18።

መ. 9፣ 10፣ 11፣ _____ ፣ _____ ፣ _____ ፣ 16።

5. በተሰጠው ምሳሌ መሠረት ባዶ ቦታዎችን ሙሉ።

ምሳሌ የ8 ቀዳሚ 7 ነው።

የ10 ተከታይ 11 ነው።

ሀ. የ6 ቀዳሚ _____ ነው።

ለ. የ15 ቀዳሚ _____ ነው።

ሐ. የ20 ቀዳሚ _____ ነው።

መ. የ19 ተከታይ _____ ነው።

ሰ. የ5 ተከታይ _____ ነው።

ረ. የ12 ተከታይ _____ ነው።

ሠ. የ16 ተከታይ _____ ነው።

6. በፊደል ጻፉ።

ምሳሌ

8 ስምንት

11 አሥራ አንድ

ሀ. 16 _____ ሐ. 20 _____ ሠ. 12 _____

ለ. 19 _____ መ. 15 _____

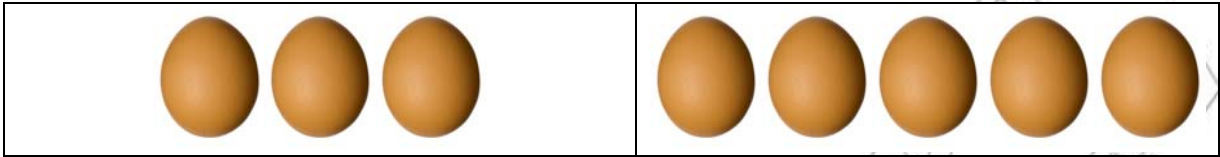
7. በፊደል የተሰጠውን በአሀዝ ጻፉ።

ሀ. ሰባት 7 _____ መ. አሥራ ሰባት _____

ለ. አሥራ ሦስት _____ ሰ. አሥራ ስምንት _____

ሐ. አሥራ አራት _____ ረ. ሃያ _____

በአካባቢያችን ካሉት ነገሮች የአንዳንዶቹን ብዛት በቀላሉ በቁጥር መግለጽ ይቻላል። የነዚህ ነገሮች ብዛት ግን ሊበላለጥ ይችላል። የሚከተሉትን ምሳሌዎች አስተውሉ።

የ3 እንቁላሎች ብዛት ከ 5 እንቁላሎች ብዛት ያንሳል። በሌላ አገላለጽ 3 ከ 5 ያንሳል።

አስተውሉ < የያንሳል ምልክት ነው።

የያንሳል ምልክት ተጠቅመን እንደሚከተለው መግለጽ እንችላለን።

$$3 < 5$$

የሚከተሉትን አጥኑ።

$$3 + 1 = 4 \quad \text{ስለሆነ} \quad 3 < 4$$

$$4 + 1 = 5 \quad \text{ስለሆነ} \quad 4 < 5$$

$$5 + 1 = 6 \quad \text{ስለሆነ} \quad 5 < 6$$

$$7 + 1 = 8 \quad \text{ስለሆነ} \quad 7 < 8$$

$$8 + 1 = 9 \quad \text{ስለሆነ} \quad 8 < 9$$

$$9 + 1 = 10 \quad \text{ስለሆነ} \quad 9 < 10$$

በዚህ መሠረት $1 < 2$ ፣ $2 < 3$ ፣ $3 < 4$ ፣ $4 < 5$ ፣ $5 < 6$ ፣ $6 < 7$ ፣ $7 < 8$ ፣

$$8 < 9 \quad \text{እና} \quad 9 < 10$$

ይህንን ሁኔታ ከ10 እስከ 20 ካሉ ቁጥሮችም ጋር በማዛመድ ማየት ይቻላል።

$$10 + 1 = 11 \quad \text{ስለሆነ} \quad 10 < 11$$

$$11 + 1 = 12 \quad \text{ስለሆነ} \quad 11 < 12$$

$$12 + 1 = 13 \quad \text{ስለሆነ} \quad 12 < 13$$

$$13 + 1 = 14 \quad \text{ስለሆነ} \quad 13 < 14$$

$$14 + 1 = 15 \quad \text{ስለሆነ} \quad 14 < 15$$

$$15 + 1 = 16 \text{ ስለሆነ } 15 < 16$$

$$16 + 1 = 17 \text{ ስለሆነ } 16 < 17$$

$$17 + 1 = 18 \text{ ስለሆነ } 17 < 18$$

$$18 + 1 = 19 \text{ ስለሆነ } 19 < 20$$

አስተውሉ > የይበልጣል ምልክት ነው።

19 ከ20 ያንሳል እና 20 ከ19 ይበልጣል የሚሉት ተመሳሳይ አባባሎች ናቸው።
ይህም $19 < 20$ እና $20 > 19$ ልዩነት የላቸውም እንደ ማለት ነው። በዚህም መሠረት ሌሎቹንም መግለጽ ይቻላል።

$19 > 18$	$18 > 17$	$17 > 16$	$16 > 15$
$15 > 14$	$14 > 13$	$13 > 12$	$12 > 11$
$11 > 10$ ይሆናል።			

መልመጃ

1. በምሳሌው መሠረት ክፍት ቦታዎቹን በትክክለኛው ቁጥር ሙሉ።

ምሳሌ	$18 < 19$ ስለሆነ $19 > 18$
	$17 < 18$ ስለሆነ $18 > \underline{\quad}$
	$16 < 17$ ስለሆነ $17 > \underline{\quad}$
	$15 < 16$ ስለሆነ $16 > \underline{\quad}$
	$8 < 9$ ስለሆነ $9 > \underline{\quad}$
	$6 < 7$ ስለሆነ $7 > \underline{\quad}$
	$5 < 6$ ስለሆነ $6 > \underline{\quad}$
	$10 < 11$ ስለሆነ $11 > \underline{\quad}$
	$13 < 14$ ስለሆነ $14 > \underline{\quad}$

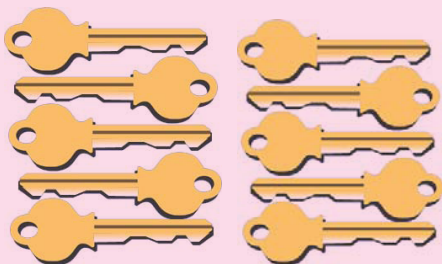
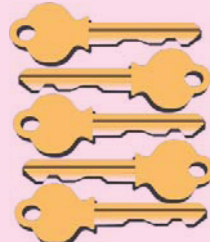

2. በተሰጡት ክፍት ቦታዎች < ወይም > ሙሉ።

1.

10 _____	12	20 _____	11
9 _____	11	19 _____	13
13 _____	15	16 _____	9
18 _____	20	15 _____	12
16 _____	19	14 _____	10

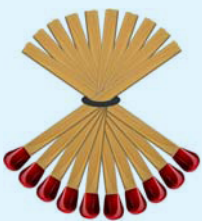
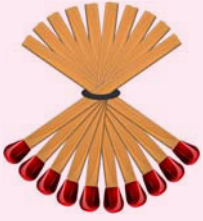

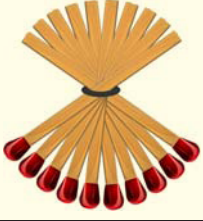

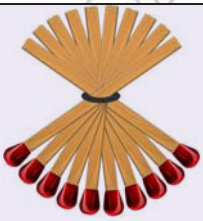

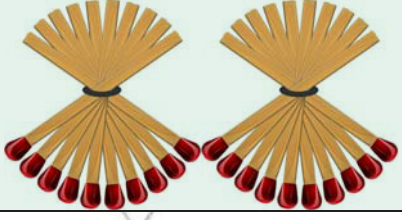
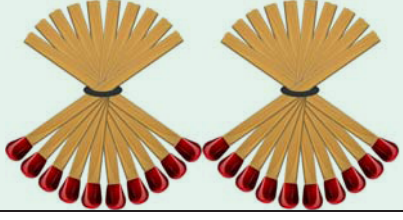
3.3. የቁጥር ቤት ዋጋ ሥርዓት

ቀጥሎ ያሉትን ምስሎች ብዛት እንቁጠር።

	
$10 + 5 = 15$	
	
$+ =$	

አስተውሉ ለምሳሌ አሥራ ስምንት አንድ አሥር እና ስምንት አንዶች እንደ ማለት ነው።

የመጠን ተጠቃሚ አጥን።

		
10	+	0 = 10
		
10	+	1 = 11
		
10	+	2 = 12
		
10	+	3 = 13
		
10	+	4 = 14
		
20	+	0 = 20

የቡድን ሥራ 2

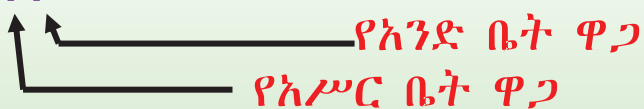
የተሰጠውን ምሳሌ በማጥናት ሠንጠረዥን ሙሉ።

የተሰጠው ቁጥር	የአሥር ቤት ዋጋ	የአንድ ቤት ዋጋ
15	1	5
16	1	6
17		
18		
20		

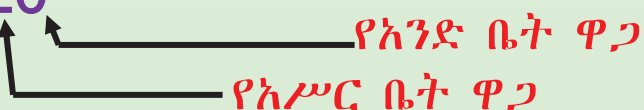
በሁለት አገዛዥ የሚገለጹት ቁጥሮች ሁለት ቤት አላቸው። በስተቀኝ ያለው የአንድ ቤት ሲሆን በስተግራ ያለው የአሥር ቤት ነው።

ምሳሌ:-

ሀ. 17

ለ. 20

አስተውሉ

$$ሀ. 17 = 10 + 7 = 1 \text{ (አሥር)} + 7 \text{ (አንድ)}$$

$$ለ. 20 = 20 + 0 = 2 \text{ (አሥሮች)} + 0 \text{ (አንድ)}$$

መልመጃ

1. በምሳሌው መሠረት መልስ ሰጡ።

12: 1 አሥር እና 2 አንዶች አሉት።

ሀ. 18: _____ አሥር እና _____ አንዶች አሉት።

- ለ. 16: _____ አሥር እና _____ አንዶች አሉት።
- ሐ. 11: _____ አሥር እና _____ አንድ አለው።
- መ. 19: _____ አሥር እና _____ አንዶች አሉት።
- ሰ. 15: _____ አሥር እና _____ አንዶች አሉት።

2. አንድ ባለ አሥር ሳንቲም ዲናርና አንድ ባለአምስት ሳንቲም ዲናር ስንት ባለ አንድ ሳንቲም ዲናሮች ይሆናሉ?
(ወላጆቻችሁን በመጠየቅ ለክፍል ጓደኞቻችሁ አስረዱ)።

የማጠቃለያ መልመጃ

1. ባደውን ሳጥን ሙሉ።

ሀ.

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
10	11		13		15			18	

ለ.

8	10	12				20
---	----	----	--	--	--	----

ሐ.

የተሰጠ ቁጥር	የአሥር ቤት ዋጋ	የአንድ ቤት ዋጋ
9	-	9
6		
19	1	9
13		
14		
17		
16		

2. ከምልክቶች < ፣ > ወይም = አንዱን በመጠቀም የተሰጡትን ቁጥሮች አወዳድሩ።

8 < 9	16 ____ 19
12 ____ 12	18 ____ 10
10 ____ 8	10 ____ 18
8 ____ 10	15 ____ 15
11 ____ 11	13 ____ 12

3. አስሉ

18 + 0 = _____	18 - 0 = _____
1 + 11 = _____	11 - 1 = _____
13 + 5 = _____	13 - 5 = _____
5 + 5 = _____	5 - 5 = _____
9 + 1 = _____	9 - 1 = _____
2 + 8 = _____	8 - 2 = _____
4 + 4 = _____	4 - 4 = _____
5 + 2 = _____	5 - 2 = _____
6 + 3 = _____	6 - 3 = _____
8 + 7 = _____	8 - 7 = _____